

Nr 7

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående livränta till vissa personer; given Stockholms slott den 17 december 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen underställs riksdagens prövning *dels* (p. 1) ett ärende om fortsatt livränta åt änka efter person som avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, *dels* (p. 2—5) fyra ärenden om livränta åt personer, som skadats under militärtjänstgöring, *dels* (p. 6) ett ärende om livränta åt person, som skadats till följd av trafik med kronans fordon.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 17
december 1965.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson.

1.

Smeden M. A. Berglöf, född den 18 augusti 1925, avled den 19 december 1960 till följd av kronisk njurinflammation ådragen under militärtjänstgöring. Han efterlämnade hustrun *Karin Berglöf*, född den 8 augusti 1933, och två barn i äktenskapet, födda den 5 december 1958 resp. den 29 juni 1961. Sjukdomen yppades i maj 1946 och äktenskapet ingicks år 1958. På grund av sjukdomen har enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (1927 års militärsättningsförordning) utgetts ersättning till M. A. Berglöf. Vid tiden för äktenskapets ingående och fram till dödsfallet utgick livränta till honom.

Riksförsäkringsanstalten tillerkände genom beslut den 23 januari och den 12 juli 1961 dödsboet begravningshjälp samt ettvarvt av makarnas barn livränta med 100 kr. i månaden, tills det fyllde 16 år. Samtidigt förklarade anstalten att enligt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning livränta inte kunde tillerkännas Karin Berglöf, eftersom äktenskapet ingåtts sedan mannens sjukdom yppats.

Kungl. Maj:t medgav den 13 april 1962 med stöd av riksdagens beslut (prop. 1962:44 p. 3, SU 45, rskr 139) att till Karin Berglöf fick under fem år fr. o. m. den 19 december 1960 utbetalas den ersättning som vid tillämpning av nämnda förordning skulle ha tillkommit henne, om hon varit gift med M. A. Berglöf när han befanns lida av kronisk njursjukdom med avdrag beträffande förfluten tid för belopp varmed änkepensionen skolat minskas, om ersättning enligt förordningen utgått vid änkepensionens bestämmande.

Karin Berglöf anhåller nu om fortsatt livränta. Hon uppger att hon för-

sörjer sig och barnen genom att hjälpa föräldrarna med allehanda sysslor på deras småjordbruk.

Riksförsäkringsverket anför i yttrande den 25 oktober 1965.

Makarnas två barn tillerkändes livräntor enligt militärsättningsförordningen. Enligt folkpensioneringslagen beviljades också pensioner till änkan och barnen. I prop. 1962: 44 redovisades utredning om änkans ekonomiska situation och förhållanden i övrigt. Departementschefen ansåg det med hänsyn till änkans svaga ekonomi och betydande försörjningsbörd skäligt, att i enlighet med myndigheternas förslag livränta tillerkändes henne för en tid av fem år. Numera utgår såväl livränte- som pensionsförmånerna med förhöjda belopp. Livräntans årsbelopp är för änkan 3 120 kr. och för vartdera barnet 1 560 kr. Efter avdrag enligt 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring utgör pensionens årsbelopp 2 123 kr. för änkan och 325 kr. för vartdera barnet. Därtill kommer kommunalt bostadstillägg om 600 kr. Sammanlagt utgår 9 613 kr. om året. Livräntan till änkan utlöper i december 1965. Änkepensionen blir därefter 4 245 kr. vid oförändrat pensionspristal. De sammanlagda livränte- och pensionsförmånerna sjunker då med 998 kr. om året. Barnens livräntor och pensioner bortfaller vid 16 års ålder. När det yngsta barnet fyller 16 år minskas änkepensionen enligt 8 kap. 4 § försäkringslagen med $\frac{7}{15}$.

Karin Berglöf bor hos sina föräldrar. Omvårdnaden av de bägge barnen tar en stor del av hennes tid. Karin Berglöfs möjligheter att bereda sig inkomster av förvärvsarbete torde vara begränsade så länge barnen är i skolåldern. Det yngsta barnet fyller 16 år först år 1977. Efter makens död såldes en honom tillhörig fastighet för 18 500 kr. Enligt ansökningen har Karin Berglöf tillgångar om 22 000 kr., avsedda att bli grundplåt för barnens utbildning. Hon har upplyst, att tillgångarna utgörs av 19 032 kr. i banktillgodohavanden och 3 000 kr. i in-tecknad fordran i den försålda fastigheten samt att barnen har banktillgodohavanden om 6 586 kr.

Enligt de från år 1955 gällande bestämmelserna i 1950 års militärsättningsförordning (7 § 2 mom.) utgår livränta till änka oavsett om äktenskapet slutits före eller efter skadans inträffande. Livränterätten är inte beroende av ekonomisk behovsprövning. Vid bestämmelsernas tillkomst förutsattes att uppkommande frågor om livränta till änkor i äldre fall, där äktenskapet slutits efter skadans inträffande, skulle liksom tidigare prövas av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt (prop. 1954: 130, L²U 35, rskr 276). Riksförsäkringsverket tillstyrker, att Karin Berglöf medges fortsatt livränta fr. o. m. den 20 december 1965 enligt grunderna i 1927 års militärsättningsförordning. Någon tidsbegränsning av den fortsatta livräntan finner verket inte påkallad. Vid utgivandet av retroaktiv livränta bör avdrag ske för det belopp, varmed änkepensionen skolat minskas på grund av livräntan.

Departementschefen

Enligt den ändring i militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261) som trädde i kraft den 1 januari 1955 har tidigare inskränkningar i änkas rätt till livränta bortfallit. Ersättningsanspråk till följd av skada eller sjukdom, som inträffat före den 1 januari 1955, skall emellertid fortfarande bedömas enligt de äldre bestämmelserna. Vid behandlingen av änd-
1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1966. 1 saml. Nr 7*

ringsförslaget uttalade andra lagutskottet, att det kunde övervägas om inte de föreslagna för efterlevande gynnsammare bestämmelserna kunde ge anledning till omprövning efter skälighet i sådana fall där ersättning till följd av de äldre bestämmelserna ej kunde utgå och detta tedde sig obilligt i det enskilda fallet. Uttalandet lämnades utan erinran av riksdagen.

Karin Berglöf är inte berättigad till livränta enligt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning eller övergångsbestämmelserna till den ändring i 1950 års militärsättningsförordning som trädde i kraft den 1 januari 1955. Hon har emellertid efter särskild prövning tillerkänts livränta för en femårsperiod som utgår den 19 december 1965. Av föreliggande ansökan och riksförsäkringsverkets yttrande framgår att Karin Berglöfs ekonomiska förhållanden inte har förbättrats under de förflutna åren och att hon fortfarande är i behov av visst ekonomiskt stöd till följd av makens död. Jag anser det därför skäligt att hon tillerkänns fortsatt livränta enligt grunderna i 1927 års militärsättningsförordning. Då Karin Berglöf endast är 32 år och såvitt utredningen visar är fullt arbetsför bör livräntan begränsas till en femårsperiod (jfr prop. 1963: 17 p. 1). Fråga om livränta för tiden därefter torde framdeles få tas upp till prövning efter särskild ansökan. För livränterätten skall sedvanliga begränsningar gälla (jfr prop. 1962: 44 p. 1—3).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge,

att från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., under fem år fr. o. m. den 20 december 1965 till Karin Berglöf utbetalas den ersättning som vid tillämpning av förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring skulle ha tillkommit henne, om hon varit gift med M. A. Berglöf när han befanns lida av kronisk njursjukdom med avdrag beträffande förfluten tid för belopp varmed änkepensionen skolat minskas om ersättning enligt förordningen utgått vid änkepensionens bestämmande.

2.

G. H. Olsson, som är född den 22 april 1911 och fabriksarbetare till yrket, skadades den 7 april 1949 under militärtjänstgöring, då han medföljde som passagerare på en kronan tillhörig lastbil. Olsson föll av lastflaket och överkördes av en luftvärnskanon som bogserades av bilen.

Sedan försvarets civilförvaltning och försvarets skaderegleringsnämnd uttalat att kronan var ersättningskyldig på grund av skadan, har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut tillerkänt Olsson viss ersättning, bl. a. skadeståndslivränta, t. o. m. den 25 november 1964 med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Olsson livsvarig livränta efter en invaliditet av 15 %.

Försvarets civilförvaltning, som inhämtat yttrande från skaderegleringsnämnden, hemställer nu att Olsson skall tillerkännas livsvarig livränta fr. o. m. den 26 november 1964 efter en invaliditet av 15 % och på grundval av en årsinkomst om 10 720 kr. att utgå med 1 608 kr. om året till fyllda 67 år och för tiden därefter med 804 kr. om året med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Genom beslut den 12 mars 1965 medgav Kungl. Maj:t att till Olsson fick t. o. m. den 30 juni 1966 utbetalas livränta enligt civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan är ersättningsskyldig för den skada som drabbat Olsson. Beträffande livränta t. o. m. den 30 juni 1966 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Olssons återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge,

att från anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till G. H. Olsson utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1966 till dess han fyller 67 år med 1 608 kr. om året och för tiden därefter med 804 kr. om året med avdrag av vad han i motsvarande hänseende kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

3.

G. S. Sangberg, som är född den 25 augusti 1918, skadades under militärtjänstgöring vid en trafikolycka den 21 april 1954. Genom lagakraftvunnen dom har kronan befunnits ersättningsskyldig mot Sangberg.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t på grund av skadan tillerkänt Sangberg viss ersättning, bl. a. skadeståndslivränta, t. o. m. den 22 juli 1964 med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Sangberg livsvarig livränta efter en invaliditet av 10 %.

Sangberg yrkar nu livsvarig skadeståndslivränta med 2 000 kr. om året med avdrag av den från riksförsäkringsverket utgående livräntan. Han är ekonomiföreståndare på ett fartyg och uppskattar sin årsinkomst inbegripet fri kost och fritt logi till 21 000 kr.

Försvarets civilförvaltning, som inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, tillstyrker livränta med yrkat belopp. Civilförvaltningen

anser dock att livräntan bör nedsättas till hälften när Sangberg fyller 67 år, varjämte motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket skall avdragas.

Genom beslut den 7 maj 1965 medgav Kungl. Maj:t, att till Sangberg fick t. o. m. den 30 juni 1966 utbetalas livränta enligt civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan är ersättningsskyldig för den skada som drabbat Sangberg. Beräffande livränta t. o. m. den 30 juni 1966 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Sangbergs återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge,

att från anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till G. S. Sangberg utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1966 till dess han fyller 67 år med 2 000 kr. om året och för tiden därefter med 1 000 kr. om året med avdrag av vad han i motsvarande hänseende kan komma att uppbära från riksförsäkringsverket.

4.

S. R. G. Jansson, som är född den 27 mars 1936, skadades den 7 september 1956 under militärtjänstgöring, då han medföljde som passagerare i en kronan tillhörig jeep.

Sedan försvarets civilförvaltning och försvarets skaderegleringsnämnd uttalat att kronan var ersättningsskyldig på grund av skadan, har Kungl. Maj:t genom särskilt beslut tillerkänt Jansson viss ersättning, bl. a. skadeståndslivränta, t. o. m. den 28 december 1964 med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Jansson livsvarig livränta efter en invaliditet av 10 %.

Försvarets civilförvaltning, som inhämtat yttrande från skaderegleringsnämnden, hemställer nu att Jansson, som är verkstadsarbetare, måtte tillerkännas livsvarig livränta fr. o. m. den 29 december 1964 efter en invaliditet av 10 % och en månadsinkomst av 900 kr. att utgå med 90 kr. i månaden till fyllda 67 år och för tiden därefter med 45 kr. i månaden med avdrag av motsvarande ersättning från riksförsäkringsverket.

Genom beslut den 25 november 1965 medgav Kungl. Maj:t, att till Jansson fick t. o. m. den 30 juni 1966 utbetalas livränta enligt civilförvaltningens förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan är ersättningsskyldig för den skada som drabbat Jansson. Be-
träffande livränta t. o. m. den 30 juni 1966 föreligger redan beslut av
Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För
Janssons återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens
förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge,

att från anslaget Diverse pensioner och understöd m. m.
må på grund av förenämnda olyckshändelse till S. R. G. Jans-
son utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1966 till dess
han fyller 67 år med 90 kr. i månaden och för tiden därefter
med 45 kr. i månaden med avdrag av vad han i motsvarande
hänseende kan komma att uppbära från riksförsäkrings-
verket.

5.

L. A. Molin, som är född den 17 februari 1927, skadades den 23 september
1948 under militärtjänstgöring, då han under färd på motorcykel påkör-
des av en kronan tillhörig motorcykel.

Sedan försvarets civilförvaltning och försvarets skaderegleringsnämnd
uttalat att kronan syntes ersättningsskyldig på grund av skadan har Kungl.
Maj:t genom särskilda beslut tillerkänt Molin viss ersättning, bl. a. skade-
ståndslivränta, t. o. m. den 30 september 1963 efter en invaliditet av 15 %
och en årsinkomst av 12 672 kr. med avdrag av motsvarande ersättning från
riksförsäkringsverket.

Riksförsäkringsverket har på grund av skadan tillerkänt Molin livsvarig
livränta efter en invaliditet av 10 %.

Molin yrkar nu livsvarig skadeståndslivränta med 6 000 kr. om året. Han
är försäljare men var tidigare verkstadsarbetare vid statens järnvägar och
beräknar livräntan efter en högre invaliditet än den medicinska och med
utgångspunkt i årsinkomsten för en verkstadsarbetare hösten 1964. Denna
uppskattar Molin till 18 650 kr.

Försvarets civilförvaltning, som inhämtat yttrande från skadereglerings-
nämnden och införskaffat utredning från statens järnvägar, tillstyrker att
Molin tillerkänns livsvarig livränta efter en årsinkomst av 18 650 kr. och en
invaliditet av 10 %. Civilförvaltningen anser dock att livräntan bör ned-
sättas till hälften när Molin fyller 67 år och att 240 kr. om året skall avdra-
gas motsvarande den kapitaliserade livränta som riksförsäkringsverket till-
erkänt Molin.

Genom beslut den 15 september 1965 medgav Kungl. Maj:t att till Molin
fick t. o. m. den 30 juni 1966 utbetalas livränta enligt civilförvaltningens
förslag. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut
om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan får anses vara ersättningsskyldig för den skada som drabbat Molin. Beträffande livränta t. o. m. den 30 juni 1966 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Molins återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge, att från anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till L. A. Molin utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1966 till dess han fyller 67 år med 1 625 kr. om året och för tiden därefter med 812 kr. 50 öre om året.

6.

Olga Forsberg, som är född den 2 september 1905, skadades den 7 juni 1963, när hon under cykling påkördes av en kronan tillhörig bil. Genom lagakraftvunnen dom har bilföraren fällts till ansvar för vårdslöshet i trafik.

Olga Forsberg yrkar nu skadeståndslivränta med 100 kr. i månaden.

Riksförsäkringsverket har i avgivet yttrande uttalat att Olga Forsberg på grund av skadan har en invaliditet av 25 % under återstående livstid.

Försvarets civilförvaltning, som inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, har uttalat att kronan synes vara skyldig att utge ojämkat skadestånd. I samband härmed har ämbetsverket utbetalat viss ersättning till Olga Forsberg, som inte har förvärvsarbete, och med ledning av föreliggande läkarintyg och ekonomisk utredning tillstyrkt livsvarig livränta med yrkat belopp.

Genom beslut den 15 september 1965 medgav Kungl. Maj:t att till Olga Forsberg fick t. o. m. den 30 juni 1966 utbetalas livränta med 100 kr. i månaden. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om livränta för tiden därefter.

Departementschefen

Kronan får anses vara ersättningsskyldig för den skada som drabbat Olga Forsberg. Beträffande livränta t. o. m. den 30 juni 1966 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Av utredningen framgår att invaliditeten är livsvarig. För Olga Forsbergs återstående livstid bör livränta utgå enligt civilförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge, att från anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olyckshändelse till Olga Forsberg utgå livsvarig livränta fr. o. m. den 1 juli 1966 med 100 kr. i månaden.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Göran Westlund